

[Lembourn.]

til kunstnere, der virkelig har vist talent. Men det har været vigtigere for os at få den principielle holdning igennem i kulturpolitikken, at man så langt, som det er muligt, skal bruge den således, at kunsten kan eksistere i kraft af sig selv. Man kan sige det med det paradoks, at støtten skal anvendes til at overflødigøre støtten.

Kunstneren har naturligvis været glad for at få hjælpen. Han opfatter dette samfund som et meget materialistisk samfund, og han har gang på gang mødt situationer, som han fik et indtryk af var en følge af, at samfundet var kunstfjendtligt. Og det endte med, at kunstnerne blev en proletariseret gruppe, og derfor havde de god brug for den sociale hjælp, som lå i kunstfondlovgivningen. Men efter vor opfattelse er det ikke kulturpolitik, for det, kunstneren ønsker, er, at han bliver brugt af det samfund, han lever i, det er, at der er en efterspørgsel efter hans værk. Uden at skulle sige noget dårligt om den sociale hjælp, som man har givet ham, kan man ikke bebrejde ham det, hvis han samtidig er utaknemlig. Mange kunstnere opfatter denne hjælp som et kødben, man har kastet ud til dem; for at de ikke skal skribe så højt — og meget kød er der nu ikke på det — som udtryk for, at de lever i et samfund, der betragter dem som overflødige, men man har jo social samvittighed, så derfor hjælper man dem selvfølgelig.

Det princip, som vi gerne ville have igennem i kulturpolitikken, er, at man prøver at skabe et miljø, hvori kunstneren føler at han er nødvendig, og dette kan bedst gøres gennem en støtte til værket, altså i højere grad en støtte til værket end til personen. Og det ville jo i virkeligheden have været en videreførelse af den gamle europæiske kulturpolitik, hvor mæcenen spillede en stor rolle, for det, han gjorde, var, at han brugte værket, og dermed fik kunstneren brug for ham. Jeg tænker f. eks. på, at dér, hvor vi skal hen gang, det er, at vi først og fremmest skal satse på udsmykningen, på bestilling af værker til offentlige institutioner. Det er en form for kulturpolitik, som de bildende kunstnere vil sætte meget højere end den almisse, som ligger i legaterne. Vi skal prøve at nå frem til det

og også se at anvende noget mere fantasi, når det gælder offentlige institutioners mulige efterspørgsel efter og bestilling af litterære, dramatiske og musikalske værker. I den retning har den moderne stat vist en overordentlig mangel på fantasifuldhed, og mange af de store kulturelle offentlige institutioner, vi har, har næsten intet gjort inden for dette område. Radioen og fjernsynet har præsteret noget, men det er næsten de eneste.

For litteraturen ville jeg anse det for mere rimeligt, hvis man betalte forfatterne anstændigt for samfundets brug af deres bøger på bibliotekerne. Hvis man betalte dem anstændigt, hvad man ikke gør, ville det være en betaling for værket, og det ville forfatteren sætte langt mere pris på end på at få et legat.

Derfor må jeg sige, at dette lovforslag ligesom det oprindelige kunstfondlovforslag ligger temmelig langt fra den principielle målsætning, som den konservative kulturpolitik har, men vi kan alligevel anbefale forslaget, fordi det rummer forbedringer. Og næsten samtlige forbedringer i dette lovforslag går i retning af den målsætning, som den konservative kulturpolitik har sat sig.

For det første er der mere til udsmykning, og det sætter vi megen pris på. Helst ville vi have det sådan, at vi engang kunne nå til at have alle ydelser til kunsten i én pulje, således at man ikke havde dem delt op dels under kunstfondloven, dels på finansloven, og at man kunne administrere denne pulje så smidigt, at man ikke var bundet til et bestemt antal legater, men kunne flytte rundt med beløbene, og hvis man fandt udsmykningsopgaver, bestillingsopgaver, inden for alle kunstarter, som i denne situation var værdifulde, kunne man bruge pengene til det i stedet for. Derfor er vi også tilfreds med, at der i lovforslaget er en mere smidig administration af den hidtidige lovgivning. Vi lægger megen vægt på det afsnit i bemærkningerne til lovforslaget, hvor der står — jeg citerer:

„Derfor bør udvalgene — inden for den fastsatte økonomiske ramme for de 3-årige stipendier — i særlige tilfælde også kunne opdele og uddele disse stipendier på en anden måde eller anvende dem til indkøb eller bestilling af kunstværker eller til